

УДК: 619:616.982.211/.988.6-036.21]:636.2:612.017

О.В.Довгаль, асп. Білоцерківський ДАУ

ЗАКОНОМІРНОСТІ ЕПІЗООТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ БІНАРНІЙ ЛЕЙКОЗНО – ТУБЕРКУЛЬОЗНІЙ ІНФЕКЦІЇ У ВРХ

Як показали наші дослідження, епізоотичний процес бінарної лейкозно–туберкульозної інфекції характеризується зростанням рівня захворюваності великої рогатої худоби на туберкульоз, який в свою чергу сприяє генералізації лейкозного процесу. Комплексне вивчення асоційованого розвитку лейкозу та туберкульозу великої рогатої худоби дозволить створити передумови для методично нового наукового напрямку в вивченні особливостей розвитку інфекційного і епізоотичного процесів лейкозу та туберкульозу сільськогосподарських тварин.

Однією із найбільш актуальних проблем сьогодення є асоційовані інфекції сільськогосподарських тварин, у тому числі лейкозу та туберкульозу великої рогатої худоби. При вивченні кожної із них досягнуті певні результати, розроблені відносно ефективні оздоровчо-профілактичні заходи щодо лейкозу [1] і туберкульозу [2] великої рогатої худоби. Асоціативний перебіг зазначених інфекцій вивчався окремими вченими, їхні дослідження мають фрагментарний характер.

Результати досліджень [3] вказують, що у корів, одночасно уражених лейкозом та туберкульозом, спостерігається тенденція до генералізації туберкульозного процесу, який частіше перебігає у формі первинного туберкульозного комплексу; рідше діагностується у хронічній формі туберкульоз легень або пізня генералізація процесу.

Враховуючи публікації В.С. Гевоїдяна [4], М.І. Гулюкіна [5] щодо імунодепресивного впливу вірусу лейкозу великої рогатої худоби на інфікований організм, постає необхідність вивчення змішаного лейкозно-туберкульозного процесу при взаємовідносинах обох збудників захворювань.

При проведенні досліджень була поставлена **мета** вивчити інфікованість маточного поголів'я вірусом лейкозу та мікобактеріями туберкульозу у

господарствах з різним ступенем прояву даної інфекційної патології серед сприйнятливого поголів'я.

Матеріал і методи досліджень. Протягом 1995-1999 років був проведений аналіз результатів серологічних досліджень на лейкоз з глікопротеїдним антигеном у реакції імунодифузії в агаровому гелі, та туберкульоз алергічно з ППД туберкуліном для ссавців у шістнадцяти господарствах Білоцерківського району Київської області. Дані господарства протягом багатьох років являються неблагополучними щодо лейкозу та туберкульозу великої рогатої худоби.

За ступенем прояву інтенсивності інфекційного процесу при лейкозі великої рогатої худоби досліджувані господарства були розподілені на чотири групи : перша - від 0,1 до 10,0%, друга від 10,1 до 20,0%, третя від 20,1 до 30,0%, четверта більше 30,1%. Дані показники прояву інтенсивності інфекційного процесу вивчались згідно з методами епізоотичного дослідження і теорії епізоотичного процесу.

Результати досліджень. Відомо, що заходи боротьби з лейкозом та туберкульозом залежить від ступеня інфікованості сприйнятливого поголів'я та від господарських умов, технології ведення тваринницької галузі. В даних господарствах заходи щодо оздоровлення тварин від лейкозу та туберкульозу базується на епізоотичній ситуації серед сприйнятливого поголів'я. Відомо, що метод розподілу стада на РІД – позитивних та негативних тварин з ізолюванням вирощуванням молодняку надійний, і при правильному підході забезпечує стійке благополуччя відносно лейкозу. Імунодепресивний вплив вірусу лейкозу на організм сприяє виникненню інших захворювань, зокрема туберкульозу великої рогатої худоби. Тому на фоні асоційованого перебігу інфекційних процесів не завжди вдається досягти бажаних результатів при оздоровленні господарств від лейкозу та туберкульозу. Це підтверджується результатами власних досліджень.

Зростання рівня інфікованості поголів'я великої рогатої худоби призводить до поширення туберкульозу в господарствах. Так при

інфікованості вірусом лейкозу від 10,1 до 20,0 % спостерігається динамічна тенденція

Таблиця 1. – Динаміка превалентності та інцидентності епізоотичного процесу при лейкозі та туберкульозі великої рогатої худоби в досліджуваних господарствах

Назва господарств	Ступінь інфіковано сті в РІД, %	1995 рік				Інцидентність епізоотичного процесу, %							
		сприйнятл иве поголів'я, гол.	в т.ч. корів гол.	Превалентніс ть, %		1996 рік		1997 рік		1998 рік		1999 рік	
				Ппд	Рід	Ппд	Рід	Ппд	Рід	Ппд	Рід	Ппд	Рід
Озерне “Озерянське”	0-10,0	2272	352	0,9	2,1	5,62	3,93	7,94	6,43	8,79	-	16,1	9,7
Асоціація “Маки”	10,1-20,0	802	350	-	13,2	-	16,6	-	4,1	-1,25	7,5	0,57	7,22
Ол.Слобода ім. “Котовського”	-/-	1040	370	1,02	17,6	0,5	6,53	0,91	2,13	1,89	7,79	0,86	3,72
Храпачі «Ватугіна»	-/-	570	300	-	18,07	-	14,86	-	4,04	-	4,77	-	10,3
M ± m				1,02± 0,3	16,29± 1,5	0,5± 0,25	12,6± 3,1	0,91± 0,25	3,42 ±0,65	1,04± 0,55	6,68± 0,96	0,71± 0,14	7,08± 1,9
М. Антонівка КСП “Дружба”	20,1-30,0	937	365	1,7	23,05	9,9	10,0	13,4	25,1	16,1	10,3	6,56	3,43
Іванівка КСП «Світанок»	-/-	993	371	2	23,1	1,7	10,9	3,59	15,9	1,71	14,9	2,88	11
Узин КСП «Колос»	-/-	1385	600	36,1	24,1	3,73	10,56	6,9	18,1	13,9	9,94	35,5	21,6
Агрофірма “Острійська”	-/-	1410	580	4,46	24,8	6,54	9,98	7,71	19,2	-	21	-	16,3
M ± m				11,06± 8,36	23,7± 0,42	5,4± 1,77	10,36± 0,22	7,9± 2,03	19,57± 1,9	7,9± 4,12	14,03± 2,5	11,2± 8,1	13,08± 3,87
Яблунівка КСП ім.Щорса	30,1-і більше	1383	753	0,4	30,7	0,63	7,48	-	3,91	1,14	2,36	-	6,7
Агрофірма “Матюші”	- / -	1663	800	-	30,4	-	26,6	-	17,02	0,5	6,4	-	8,99
Поправка “Промінь”	- / -	1007	385	1,4	32,2	0,55	7,4	1,54	16,5	1,5	3,32	0,96	2,5
Фастівка КСП “Перемога”	-/-	1000	353	0,9	36,6	5,84	11,9	-	1,27	-	2,7	0,38	8,76
Агрофірма “Україна”	- / -	728	300	-	36,6	-	10,1	-	2,3	3	2,12	5,76	22,3
Агрофірма “Томилівська”	- / -	1150	465	2,69	36,7	4,64	42,1	3,39	17,2	-	19,3	2,38	4,77
Дрозди КСП ім. Леніна	-/-	1298	565	3,7	43,7	5,1	4,98	4,4	16,1	4,12	4,56	2,09	12,5
Агрофірма “Узинська”	-/-	3263	1285	2,9	46,6	9,35	55,9	7,31	3,67	4,2	26,2	1,34	6,62
M ± m				1,49± 0,5	32,8± 2,08	3,2± 1,22	20,08± 6,7	2,08± 0,96	9,74± 2,6	1,8± 0,61	8,37± 3,2	1,91± 0,67	9,14± 2,15

включення в інфекційний процес бінарної лейкозно-туберкульозної інфекції більшої кількості сприйнятливого поголів'я великої рогатої худоби. Зростання це відбувається як за рахунок поширення лейкозної так і туберкульозної патології. Проте, інфікованість вірусом лейкозу, порівняно з туберкульозом, зростає більш інтенсивно. Так інцидентність вірусом лейкозу коливається в межах від 12,6 % (у 1996 р) до 3,42% (у 1997 р)., тоді як випадки захворювання на туберкульоз коливалися від 0,5 % у 1996 р до 1,04 % у 1998 році.

При інфікованості вірусом лейкозу від 20,1 до 30,0 % спостерігається різке зростання рівня захворюваності на туберкульоз. Якщо в 1996 році захворюваність на туберкульоз становила 5,4 %, то у 1999 році – 11,2 %.

Таким чином можна зробити заключення, що за одночасного перебігу лейкозної та туберкульозної патології у великої рогатої худоби виявлено, що імунодефіцит у хворих на лейкоз є вторинним, на фоні якого може нашаровуватись туберкульоз.

В свою чергу, на фоні імунологічного дефекту туберкульозного походження може розвинутих онкорнавірусна інфекція, яка посилює імунологічний дефект і призводить до генералізації лейкозного процесу.

Висновки. Епізоотичний процес бінарної лейкозно– туберкульозної інфекції характеризується зростанням рівня захворюваності великої рогатої худоби на туберкульоз, який в свою чергу сприяє генералізації лейкозного процесу.

Комплексне пізнання асоційованого розвитку лейкозу та туберкульозу великої рогатої худоби дозволить створити передумови для методично нового наукового напрямку в вивченні особливостей розвитку інфекційного і епізоотичного процесів лейкозу та туберкульозу сільськогосподарських тварин.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурба Л.Г., Нахмансон В.М. Лейкоз крупного рогатого скота и меры борьбы с ним // Ветеринария.- 1998.-№5.- С. 28-32.
2. Інструкція про заходи з профілактики та оздоровлення тваринництва від туберкульозу. // Законодавство України про ветеринарну медицину. К.: Урожай, 1999.- С 304-317.
3. Naremski T., Kaszubkiewicz C. Występowanie biataszki i gruzlicy u bydła. Med. Weter., 1973,№8. -S.45.
4. Гевоидян В.С. Влияние вакцин из коринебактерий на содержание Ig G и SH-группы в нём при лейкозе: // Ветеринария.- 1984.- № 8.- С. 30.
5. Гулюкин М.И., Васин А.В., Замаева Н.В. Пути передачи вируса лейкоза крупного рогатого скота // Ветеринария .- 1990.-№ 1.- С. 27-31.

Закономерность эпизоотического процесса при бинарной лейкозно - туберкулезной инфекции

А.В. Довгаль

Как показали наши исследования, эпизоотический процесс бинарной лейкозно - туберкулезной инфекции характеризуется увеличением уровня заболеваемости крупного рогатого скота туберкулезом, который в свою очередь предрасполагает к генерализации лейкозного процесса. Комплексное изучение асоциированного развития лейкоза и туберкулеза крупного рогатого скота позволит создать условия для методически нового научного направления при изучении особенностей развития инфекционного и эпизоотического процессов лейкоза и туберкулеза крупного рогатого скота.

The statutes of epizootical process at the binary leucose – tuberculosis infection.

Dovgal O.V.

As our investigation showed the binary leucose–tuberculosis is manifested by increasing level of cattle morbidity with tuberculosis, with facilitate the distribution of leucosis process. The complex study of the leucosis and tuberculosis development allows creating the new scientific direction in the investigation of the diseases in food animals.